

### Šiame numeryje:

Pasauliniai reikalai krikščioniškame mąstyme.  
Dostojevskis po šimto metų: pokalbis su dr. Rimvydu Šilbajoriu.  
Regionaliniai interesai: V. Trumpa apie leidinį „Rytų Lietuva“.  
Adolfo Markelio novelė „Anų dienų niekadėjai“.  
Antano Vaičiulaičio poezijos knyga „Ir atlekė volungė“.  
Antano Vaičiulaičio eilėraščių pluoštas.  
Paryžietis Chicagoje: Prano Gailiaus darbų paroda.  
Nauji leidiniai.

## Kertinė Parasė

### Pasauliniai reikalai krikščioniškame mąstyme

Kai mes, tikintys žmonės, mąstome, manome, kad veikia kartu Dievas ir žmogus: ne vien Dievas, bet ir žmogus; ne vien žmogus, bet ir Dievas. Dėl to mūsų mąstymas yra labai sudėtingas. Kai netikintis žmogus mąsto, tai jo mąstymas yra labiau vienašališkas. Arba jis mąsto apie tai, kad žmonijos istorija yra vien tik žmogaus veikimo padarinys (taip pvz. mąsto komunistai); arba jis mąsto, kad ir žmogaus tikro veikimo nėra, kad viską nulemia aklas, nepermaldaujamas likimas.

Tikintčio žmogaus mąstymas yra daug vispusiškesnis ir daug gilesnis. Jis žino, kad daug reikšmės turi žmonių apsisprendimai ir jų veikimas. Ir ta reikšmė siekia ne tik šio gyvenimo reikalus, bet ir amžinybę. Juk žmogus pats savo apsisprendimu nulemia savo amžinąją laimę, bent tiek, kad be jo apsisprendimo jis negali būti išganytas. Dėl to mes su pagrindiniu sakome, kad žmogus yra laisvas. Ir ta laisvė siekia labai toli ir labai aukštai. Tačiau šalia to, tikintis mąstytojas daug mąsto ir apie tai, ką Dievas veikia pasaulyje: kokius jis turi planus, kokius įvykiams jis leidžia įvykti mūsų gyvenime ir kokiems neleidžia.

Ir reikia pripažinti, kad ir tikintis mąstytojas, matydamas kai kuriuos žmonijos gyvenimo įvykius, jų nesupranta, ir susirūpinęs klausia: kodėl, kodėl turi pralaimėti, rodos, teisingoji pusė? Kodėl miršta jaunas žmogus? Kodėl mūsų nepriklausomybė buvo sunaikinta? Ir tų nesuprantamų klausimų tikintįjam žmogui iškyla labai labai daug. Bet jie tarsi jam tam tikra prasme suprantami, kai jis prisimena, kad pasaulio istorijoje veikia ne tik žmogus, ne tik tautų ar sąjūdžių vada, bet joje veikia ir Dievas. Ir kad Dievo veikimo tikslai dažnai paaiškėja, tik praslinkus daugeliui metų, kartais šimtmečiams.

Iš to, kad Dievas ir žmogus vei-

kia pasaulyje, krikščioniškam mąstytojui kyla pora mąstymo taisyklių. Nebus krikščioniškas mąstytojas tas, kuris bent trumpam laikui užmirš, kad žmonių gyvenime veikia ir Dievas. Bet taip pat nebus krikščioniškas ir toks mąstytojas, kuris mąstys apie Dievą ir užmirš ar apleis savo mąstyme žmones, ypač kartu su juo gyvenančius ir veikiančius šiame laikotarpyje.

Taigi, krikščioniškas mąstytojas turi įsisąmoninti, kad nėra žmonių gyvenime tokio momento, kuriame neveiktų kartu su juo ir Dievas. Šitai ypač turime atsiminti tais momentais, kai mums tenka išgyventi įvairias nelaimes, priešingybes, nesupratimus, pralaimėjimus. Tada mums peršasi mintis, kad Dievas yra mus apleidęs ir kad įvykiai vyksta ne tik mums, bet ir Dievui priešinga kryptimi. To iš tikrųjų nėra. Tik mes dėl savo ribotumo neturime galimybės savo gyvenime pažinti visų Dievo planų pločio, panašiai kaip žydai, kurie buvo tremiami Babilonijon ir nežinojo, kad karalius Kyras gaus Dievo pavedimą garbingai grąžinti tremtinius tėvynėn.

Iš kitos pusės krikščioniškas mąstytojas neturi pasidaryti atitrūkusiu nuo gyvenimo svajotoju ir savo mąstyme aplenkti dabar gyvenančius žmones, jų reikalus, kultūrines, tautines, ekonomines ir kitokias problemas. Tokiam mąstytojui, kuris, mąstydamas apie Dievą, išleidžia iš akių kartu su juo gyvenančių žmonių reikalus, gresia pavojai pasidaryti išdidžiai užsidariusiu, ar atsilikusi, ar nenuoširdžiu, ar neturintiu artimo meilės. Toks nebus krikščioniškas mąstytojas. Krikščioniškas mąstytojas turi sugebėti kiekvienu momentu net nutraukti savo mąstymą apie Dievą, ištikus artimą nelaimę, kad galėtų jam pagelbėti.

Koks yra teologinis pagrindas reikalavimo, kad krikščioniškas mąstytojas turi sugebėti įjiti sa-

## DOSTOJEVSKIS PO ŠIMTO METŲ

### Pokalbis su dr. R. Šilbajoriu

Nuo žymiojo rusų rašytojo, romanisto Feodoro Michailovičiaus Dostojevskio mirties š. m. sausio 28 d. suėjo 100 metų. Buvo gimęs 1821 m. spalio 30 d. Taigi šiame ir nuo gimimo apvalus skaičius metų — 160. Nors ir nedaug šiandien išvijoje tebėra mokančių rusiškai, tačiau bent vertimuose daugelis esame susipažinę su jo kūryba, perskaitę didžiulius, jam pasaulinį garbę suteikusius romanus: „Nusikaltimas ir bausmė“, „Idiotas“, „Lošėjas“, „Pažeminti ir nukriautieji“. Pokario dešimtmečiais Lietuvoje buvo lietuvių kalbon išversti ir kiti jo veikalai, tarp jų ir „Broliai Karamazovai“. Savo kūrybos neaprepiamu platumu ir gilumu Dostojevskis jau seniai yra tapęs ne vien tik rusų literatūros milžinu, bet apamai viena iš svarbiausių figūrų pasaulinės literatūros plotmėje. O tokie rašytojai jau niekad neįskrenta iš skaitytojų, literatūros istorikų bei kritikų dėmesio. Tik kiekviename skirtingame laikotarpyje, net dešimtmetyje, gali įvairuoti dėmesio kryptis ir dėmesio intensyvumas. O šiame net specialiai yra įdomus klausimas: o kaip su Dostojevskiu po šimto metų?

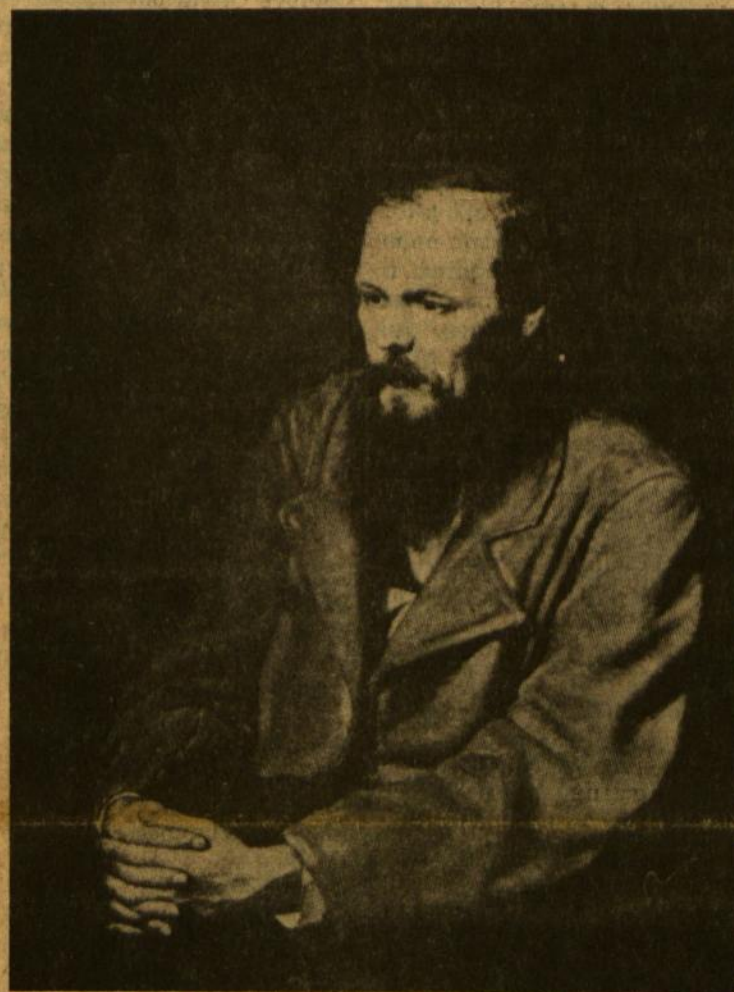
Išskodami atsako, kreipėmės su keliomis užuominomis į prof. dr. Rimvydą Šilbajorį, jau daugelį metų sėkmingai dėstantį rusų literatūrą Ohlo valstybiniam universitete, Columbus mieste. Štai pokalbio klausimų ir atsakymų pluoštas.

— Didėja ar mažėja dėmesys Dostojevskui literatūros pasaulyje po 100 metų nuo jo mirties?

— Domėjimasis Dostojevskiu literatūros pasaulyje dabar maždaug nusistovėjo. Tapęs „amžinu klasiku“, jis bus iki neišvartinių ateities tolybių vis dėstomas universitetuose, prisimenamas ir diskutuojamas knygose, kurias skaito profesoriai ir jų studentai, prisimenamas straipsniuose apie paslaptingąją Rusiją, garbinamas religingai nusiteikusių intelektualų, ypač filosofuojančių stačiatikių. Dar labai ilgai, ir gal neretai, vis pasitaikys vienas — kitas jaunas žmogus, kuris nusi-pirks kur nors perodrome kokią Dostojevskio knygą ir skaitys nustebęs, kad visos jo giliausios mintys ir aštriausios asmeniškos problemos, visos maištos prieš Dievą ir tėvą (ne visagalius, ne jo pasaulio sutvėrėjus) jau seniai kažkokio ruso su neištariama pavarde buvo pagrindiniai išvildintos, ir tai tokia kalba ir tokio gilumo, kurios jis net beveik išsivaizduoti negali, tuo mažiau pasiekti. Kai kurie iš tų jaunų žmonių gal taps profesoriais; kiti baigs dienas kalėjime. Tai ir yra du Raskolnikovo veidai.

— Kuo ir kodėl šių dienų gerokai liberalų skaitytojų ar literatūros kritikų — istorikų gali patraukti tik toks vis dėlto konservatyvus, net ortodoksas Dostojevskis? O gal kai kuriais atžvilgiais jis tokiu ir nebuvęs?

— Klausimas kiek keblus. Jaučiu jame prielaidą, kad „liberalai“ nemėgsta konservatyvių au-



F. M. Dostojevskis (1821-1881)

Portretas tapytas V. Serovo

torijų dėl jų pasaulėžiūros. Skačiau panašius nusiskundimus lietuvių spaudoje. Bet kadangi tie autoriai, kurie lietuviškuose laikraščiuose skundžiasi, kokybės atžvilgiu kažin ar Dostojevskiu prilygtų, visas jų argumentas nustoja esmės. Sakykim taip: Dostojevskis yra akivaizdus įrodymas, kad konservatyvumas ir talento stoka jokio privalomo ryšio tarp savęs neturi. O pastabus, reiklus, protingas skaitytojas, kokį jis pasaulėžiūrinių spalvų būtų, talentą visuomet atpažins ir įvertins. Net ir liberalas, nes jis gi tuo ir liberalus, kad yra

pasiruošęs rašytoją vertinti pagal jo kokybę, o ne įsitikinimus. Todėl Dostojevskis „šių dienų gerokai liberalų“ skaitytoją patraukia savo talentu.

Radikalų gi skaitytoją („iš kairės ir iš dešinės“) Dostojevskis dar priedo patraukia būtent savo radikalumu: ėjimu iki paskutinių išvadų bet kuria pradėta kryptimi. Agnostikų pasaulyje, kuriame etinės normos, tartum našlaičiai, ieško sau namų, radikala žavi aiški Dostojevskio pozicija: jei nėra Dievo, viskas gaila. Tik iš tokio išeities taško gali iškilti nusikaltėliai ir šventieji — o be jų pasaulis būtų pilkas, geriausiai atveju tik „gerokai liberalus“.

Dostojevskio specifiniai įsitikinimai: kad rusų stačiatikių tikėjimas yra vienintelis giliai ir tikrai krikščioniškas ir kad rusų tauta turi didingą ir išskirtinę mesianiską užduotį sugrąžinti pasauliui Romos inkvizitorius iš jo atimtą sielą, šiandien yra jau labai atgyvenę ir iš tiesų su jo talentu nieko bendro neturėjo ir neturi.

— Kaip yra kotiruojamas Dostojevskis šiandien Sovietų Rusijoje?

— Šiandien Sovietų Sąjungoje išleistame „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“ neradau žodžio „kotiruoti“. (Ten pat išleistame „Tarptautinių žodžių žodyne“ žodis „kotiruoti“, be kita ko, dar aiškinamas taip: „būti vertinamam, turėti vienokį ar kitokį įvertinimą visuomenės, tam tikros žmonių grupės akyse“. Red.) Prileidžiu, kad tai terminas iš biržos, kapitalistinis: „koks šiandien Dostojevskio kursas“? Sovietų Sąjungoje? Palyginti su kuo — doleriu, Stalinu? Socializmu, išganymu? Lašiniams, šratinukais? Aplamai, sovietų kritikai

sunkiai dirba, klijuodami savąjį sovietinį Dostojevskį — rašytoją, kuris galėjosi „nužemintųjų ir nuskriaustųjų“, kurio maištīgumas, tegu ir „prieštaringas“ (mėgiamiausias sovietinio bukapročio žodis, susidūrus su talentu), vis dėlto galbūt ir padvelkia būsimoje revoliucijoje, kuris žiūrėjo su panieka į dekadentiškus Vakarus. Kai tokį suklijuos (kaip jau Tolstojų, Gogolį, Čechovą suklijavo) — panašų į statulą Kazio Sajos „Oratoriuje“ — tada ji „kotiruos“ aukštai. Dabargi nežino, ką su juo daryti. Va, jeigu pas Dostojevskį nebūtų Dievo, tai viskas būtų galima — ir spausdinti jį ir garbinti, kaip savąjį rašytoją.

— O kokia būtų Jūsų Pačių asmenišką nuomonę? Ar statytumėte Dostojevskį šalia Homero, Dantės, Servanteso, Šekspyro, Goethės ar prikiotumėte į kurias nors kitas pasaulinės literatūros kategorijas?

— Savo asmenišką nuomonę, Dostojevskio šalia Homero neriškučiau, nes Homero pasaulyje dideli, plėsrūs karžygiai ir nedideli, sužmogėję dievukai nustatė blogio ir gėrio mastą. Pas Dostojevskį viskas, greičiau, atvirkščiai. Na ir be to, neišsivaizduoju Dostojevskio, rašančio hegzametrais. Su Dante Dostojevskį lyginti turbūt galima: abu rašė apie pragarą, abu tikėjosi dangaus, abu mylėjo Beatricę (tik pas Dostojevskį jos vardas Sonia). Abu buvo iš netvirtos socialinės padėties, jautėsi tarp pasaulio didžiųjų kažkokiais lyg ir prisiplakėliais, kuriems privalu savo talentą įrodyti (aristokratams tai neprivalu), ir iš to pas juos abu išplaukė aukštas ir didelis moralinių vertybių pajutimas, būtent: abu visatą suvokė paskutinio ir amžino Dievo teismo rėmuose. Tik skirtumas gal tas, kad Dantei kelias iš pragaro į dangų atrodė kaip dieviškoji komedija, o Dostojevskui — kaip žmogiškoji tragedija. Nors, tiesa, rasim šiek tiek pragariško humoro ir pas Dostojevskį. Pavyzdžiui, Fjodoras Karamazovas kartą savo sūnui Aliosai samprotavo, kad, girdi, jeigu pragare nėra geležinių kablų, tai velniai negalės ir jo tais kablais peklon nutempti. O jeigu jau jis, toks nusidėjęs, išvengs pragaro, tai kur telsybė? Su Servantesu Dostojevskį lyginčiau todėl, kad abu buvo poetai giliausia, gražiausia to žodžio prasme. Greičiau lyginčiau Dostojevskį su Schilleriu, negu su Goethe — bent taip jau kritikai įpratę. Mat visas Dostojevskis yra pilnas Schillerio, pilnas laukus ir naivaus jo idealizmo, nuo išdidaus Ivano Karamazovo „den Dank, Dame, begehrt ich nicht!“ iki Dimitrijaus Karamazovo himno „An die Freude“. Labai voikiška kita kartą atrodė Dostojevskio rusiškoji siela! Tiesa, meilės intrigos pas Dostojevskį kartais atrodė tartum jos būtų pasenusio Verterio kančios. Yra ryšių ir tarp Dostojevskio ir Šekspyro: tėvažudystės problema iš „Hamleto“ atsiliepią „Broluose Karamazovuose“; Makbeto tragika: kartą, didybės siekiant, peržengus žmogaus ir Dievo įstatymus, reikia be galo eiti toliau ir toliau į nusikaltimus, kad išliakytum soste, atsiverčia kaip klaidi galimybė ir Raskolnikovui po

(Nukelta į 2 psl.)



Šimtmečių senumo medinės cerkvės Onegos ežero saloje, Rusijos šiaurėje.





## Paryžietis Chicagoje

### Prano Gailiaus paroda

Turime dailininkų, savo pirmuosius žingsnius žengusių lietuviškose galerijose, jose surengusių savo pirmąsias parodas, tose parodose atrastus ir amerikiečių, bet tolimesniam savo gyvenime nuo savųjų atsokusių. Mat, įkėlus koją į amerikiečių meno pasaulį ar pravažiavus pro Paryžių, jau imama galvoti: kas gi man čia lietuviai... Ačiū Dievui, Pranas Gailius toks nėra, Nors galėtų kelti nosį net labiau už kitus. Yra ne pravažiuojantis, bet giliai ir jau dešimtmėčiais į Paryžiaus meniską įpodirvį tvirtai įleidęs šaknis. Įvairių ir specialių progu leidinių pastebimas šalia Chagallo, Miro, Dalí, ir kitų. O tačiau atvažiuojantis pas savuosius ir į Ameriką ir čia neaplenkiantis nei lietuviškų galerijų, nei savųjų tautiečių.

Štai ir dabar Chicagoje turime jau ne pirmąją jo darbų parodą. Tapybos ir įvairiausių technikos jo grafikos darbų paroda šiuo metu vyksta miesto centre, lietuviškosios „Galerijos“ patalpose, 744 N. Wells Str. Prano Gailiaus darbų paroda tent bus iki vasario 21 d. Galerija atdara visą savaitės dienas (išskyrus sekmadienį) nuo 11 val. ryto iki 6 val. vak.

Didesnio formato, labai konstruktyvūs tapybos iš karto parodo pagona akį. Tai plokštumų ir spalvinių kontrastų kompozicijos, rodančios aštrų dailininko žvilgsnį, vienur besismelkiantį į saulėtąjį paviršių, kitur į tamsių sluoksnių gelmį.

Šios parodos naujiena yra tačiau Prano Gailiaus akvarelės, kuriose su minimumu padaroma daug. Poetišką Gailiaus sielą, lig šiol su poezija draugavusi tik jo grafikoje, dabar akvarelėse at-

rado naujas šios krypties galimybes. Rodomos čia jo akvarelės yra gryniausieji poetiškieji haiku, lengvi ir be galo taupiu spalvos pulsavimu skambantys intymiausio eilėraščio muzika. Tai tikras spalvinis poezijos reičialis. Švelnios, permatomos spalvos vienur nuosaikau abstrakto, kitur ir peizažo užuominų kalba žiūrovui deklamuoja apie traukų poetinio pasaulio grožį.

Jau visai su konkrečiais poezijos tekstais sužieduojama Gailiaus grynioji grafika, tiek juoda — balta, tiek ir spalvinė. Naudojant gana komplikotas bei išradingas atspaudų technikas, žodinis tekstas ir piešinys lakstuoje sukuria neperskiriama meninio užmojaus vienybę. Tokiems ciklams panaudojami Oskaro V. Milačiaus tekstai: „La mer“ ir jo lietuviškųjų dainų vertimai „La suite Lithuanienne“. Ypač imponuojantis yra kone relijefinių atspaudų ciklas „D'un bel Orient“, pasitalkinant Gerard'o Willemat'o poezijos posmus. Anot Prancūzijos Nacionalinės bibliotekos Manuscriptų departamento kuratorės Florence de Lussy: „Kiekvienas žodis, kiekviena raidė čia įgauna detališkiausią fizionomiją, kur pirmoje vietoje yra ne fantazija, bet rūpestis iškelti poezijos teksto dvasią... Būkime atidūs augančiai dailininko drasai — teksto ir jo perkėlimo į vaizdą simbiozei“.

Parodos visumą dar papildė egzotiškas spalvingųjų kompozicijų ciklas „Incablocs“, vario raižinių „Metamorfozės“ ir kt. Paryžietis Chicagoje yra įdomi čio miesto dailės gyvenimo naujiena. Ypač lietuviams tai turėtų būti arti širdies. Tad ir proga įsigyti Prano Gailiaus darbų neretų būti lengvai praleista.

K. brd.

## Regionaliniai interesai

(Atkelta iš 2 psl.).

ta dalis turėtų būti rūpestingai perredaguota, aprūpinta rodyklėmis ir papildyta naujesne ir naujausia bibliografija.

Aplamai kalbant, apie Rytų Lietuvą reikia pasakyti, kad padėtis joje stabilizuojasi ir neatrodo, kad net ir dabartiniai situacijai esmingai pasikeitęs, ten galėtų įvykti kokia nors netikėta revoliucija. Įdomus šiuo atžvilgiu paryžiško lenkų žurnalo „Kultura“ redaktoriaus J. Giedroyc pareiškimas, padarytas „Akiračių“ korespondentui (1980, spalio nr.). Tarp kita ko jis sako, kad net kraštutiniams nacionalistams Lenkijoje paėmus valdžią „net ir tada Lenkija dėl Vilniaus nekariautų“. Man taip pat atrodo, kad Vilniaus, kaip Lietuvos sostinės, reikalus galutinai išspręstas. Beliks tik kai kurios Mažosios Lietuvos problemos.

## Chicagos dailininkų paroda

Vasario 16-tos proga paroda M. K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicago, jau apšvieta metų yra virtusi prasminga tradicija. Šiemet Chicagos ir apylinkės lietuvių dailininkų darbų paroda galerijoje bus atidaryta vasario 13 d. (penktadienį) 7 val. 30 min. vak. Paroda tęsis nuo vasario 13 d. iki vasario 22 d.; lankymo valandos šioadieniais nuo 7 iki 9 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. ryto iki 8 val. vak. Parodą rengia M. K. Čiurlionio galerijos direktoria.

## MYKOLAITIS APIE JAKSTĄ

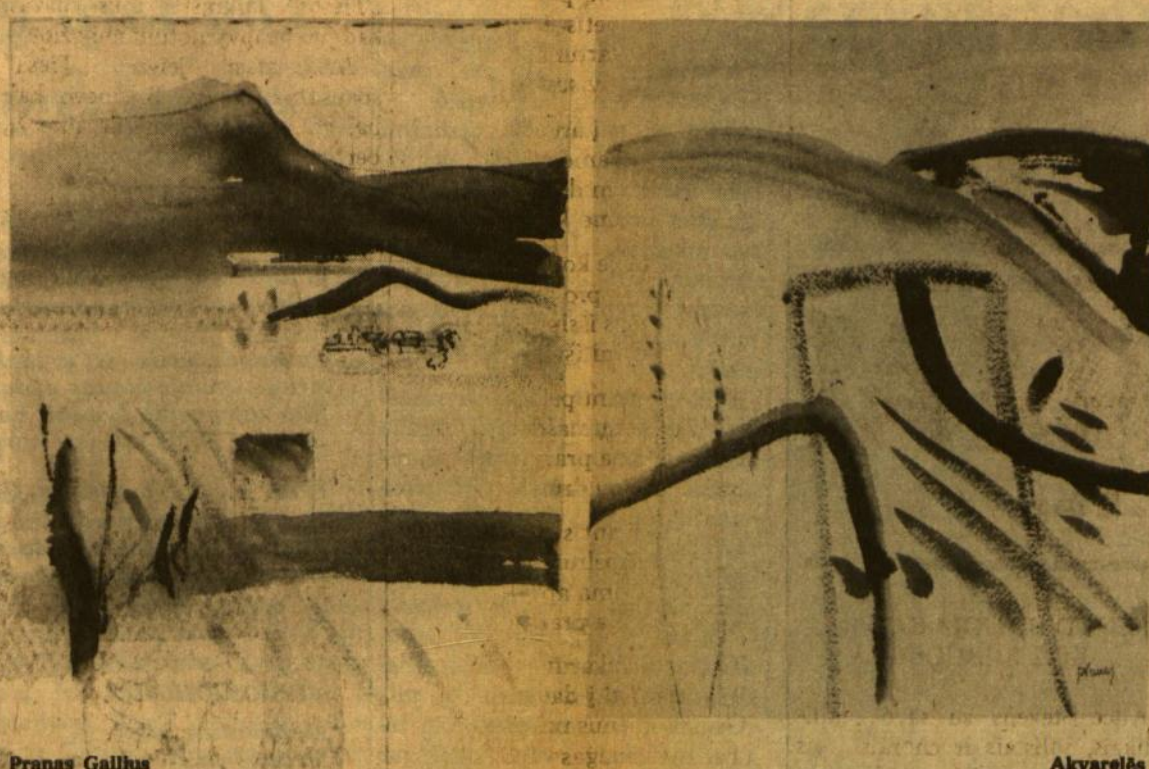
Tačiau kalbant apie A. Jakstą kaip poaušrio poetą, Dainų skrynelės autorių, pripažįstame, kad jis po Maironio yra žymiausias ir ryškiausias tos gados senosios kartos poetas. Toki eilėraščiai, kaip Ačiū, ačiū, į lietuvišką kalbą, Lietuvaitei nemokančiai lietuviškai, Beraštis, Tremtinio daina, Išeivio geismas, Senovės paminėjimas, Padėk, Dieve, Mūsų dirva, Lopšinė ir visa eilė kitų, parašytų paskutiniaisiais 19-tojo ir pirmaisiais 20-tojo amž. metais, ir eilavimo technikos ir turinio atžvilgiu prasimuša iš visos eilutės iki laiko mūsų literatūros.

Prof. V. Mykolaitis



Izaokas Gražutis

Is Vasario 16-tos proga M. K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, rengiamos Chicagos ir apylinkės lietuvių dailininkų parodos.



Pranas Gailius

## Nauji leidiniai

• Algirdas Landsbergis, TRYS DRAMOS. Barzda. Paskutinis piknikas. Sudiev, mano karaliau. Aplankas Žitos Sodeikienės. Išleido Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondas 1980 m. Chicagoje. Tiražas 600 egz. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Knyga kietais viršeliais, 170 psl., kaina — 8 dol., gaunama ir „Drauge“.

Kartais yra nugirstamas teatru besirūpinančių žmonių ar net pačių teatro skundas, kad jiems trūksta lietuviškųjų veikalių. Girdi, jie mielai tokius veikalus statytų scenoje. Intencijų tyrumu neabejojame. Tai liudija visos trys šios knygos dramų, mūsų scenose jau vaidintos dar prieš knygos išleidimą. Tai gi savos dramaturgijos veikalių reikia. Ir kai jie vienokia ar kitokia forma juodu ant balto atsiranda, tada, nieko nelaukiant, nešami ir į sceną. Dabar štai labai parankiai visa knyga. Ir vaidinimui ir pasiskaitymui. O teatras, taip kaip ir koncertas, kurio gali klausytis ir klausytis su nemažėjančiu įdomumu, kai ji atlieka vis kiti orkestrai ir dirigentai. Tad ir šitos puikiai sustyguotos Algirdo Landsbergio dramų nepabos, scenoje regimos net kelis kartus, nes kiekvienas kolektyvas ir režisierius bus įdomūs grynai savąja veikalių interpretacija.

Algirdas Landsbergis mūsųose paprastai laikomas moderniu dramaturgu. Tačiau toli gražu neatšokęs nuo realybės tiek formos, tiek temos prasme. Ir šios trys dramos, nors kiekviena sukirpta kitaip, nepalieka žiūrovo ar skaitytojo, jei taip galima pasakyti, už borto. Tiesa, jos yra šiandieninės visu šakotu auto-

rius užmanymu. Tačiau kaip tik teatru bei dramaturgija besidomintiems jos bus ir savos, ir suprantamos, sava širdim pergyvenamos. Ypač kai dramaturgas žodžiu ir situacijom nesišvaisto tuščiai, o sąžiningo sodininko kruopštumu skiepija realybės ir meno gilesniąją prasmę, pasitalkindamas vienur šypseną, kitur net asarą.

• LIETUVIŠKOJI TARYBINĖ ENCIKLOPEDIJA, 5-tas tomas, Janėna — Kombatančiai. Leidykla „Mokslas“ Vilnius 1979 m. Vyriausiasis redaktorius doc. J. Zinkus. Vyr. redaktoriaus pavaduotojai: V. Kvietauskas, A. Trakymas. Atsakingasis sekretorius — B. Kunkulis. Jeigu čia dar suminėtu visus Mokslinės redakcinės tarybos ir visų sričių mokslinių redakcijų narius, tai būtų daugiau negu šimtas pavardžių. Tad atrodo, jog šiam enciklopediniam darbui žmonių

## ALGIRDAS LANDSBERGIS



TRYS DRAMOS

Algirdas Landsbergis mūsųose paprastai laikomas moderniu dramaturgu. Tačiau toli gražu neatšokęs nuo realybės tiek formos, tiek temos prasme. Ir šios trys dramos, nors kiekviena sukirpta kitaip, nepalieka žiūrovo ar skaitytojo, jei taip galima pasakyti, už borto. Tiesa, jos yra šiandieninės visu šakotu auto-

• Danutė Brazytė — Bindokienė, ANGELŲ SNIEGAS. Mokslinės fantastijos apysaka. Išleido Akademinių skautijos leidykla 1981 m. Chicagoje. Viršelį piešė Ada Korsakaitė — Sutkuvienė. Spaudė „Draugo“ spaustuvė. Leidinys 160 psl., kaina — 5 dol., su persiuntimu — 5 dol. 75 centai, gaunamas ir „Drauge“.

Fantastiškos apysakos bei romanai visada traukė skaitytojų dėmesį. Ypač jeigu šie skaitiniai yra susieti su kvapą užimančiais nuotykių ir mokslo bei technikos pažanga. Tokias knygas mėgsta visi, ypač jaunimas, tie keliolikamečiai skaitytojai. Kas gi iš mūsų nėra skaitęs šios rūšies klasikinių Jules Verne romanų „Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų“, „Dvidešimt mylių jūros dugne“, „Kapitono Grant'o vaikai“ ir kt.

Lietuviškųjų šios rūšies knygų vis stigo ir stinga. Todėl reikėtų labai sveikinti Danutės Bra-

## Antano Vaičiulaičio poezijos knyga

(Atkelta iš 3 psl.)

Už skaidraus muslino  
Alpstanti jaunystė  
Nuodėmių nežino  
Ir nemoka klysti.

Ir nuėjom dviese  
Į sodus rasotus...  
Tu dabar ilgiesi  
Tėviškės nustotos.

O naktinė gėlė  
Nesulauksi ryto  
Ji kas valandėlę  
Sprogo, augo, vyto.

Skyrius „Debesėliai“ yra žemiško ir žemiško ilgesio įtampiniai puslapiai. Dažname eilėraštyje žmogaus gyvenimo realybė čia kalbasi su atgamte. Geriausiai poetui pavyksta šitai įkūnyti eilėraštyje: „Vakaras kalnuose“, „Josemitės parke“, „Aukštumoj“, „Sekminės“, „Ar kas regės mane“. Įdomus čia yra ir savotiškai pionieriškas Vaičiulaičio užmanymas poetiškai prakalbinti anų senųjų amžių mūsų religinę literatūrą, kuri, šių dienų žvilgsniu žiūrint, mums vis atrodo ypatingesnio dėmesio neverta. Vaičiulaitis čia pateikia, lyg tolimos praeities poezijos atspindį, du savo eilėraščius, pavadintus Vilniaus jėzuito Pranciškaus Šrubausko giesmėmis. Ir ta 17-tojo šimtmečio poetika čia suksamba kone kaip naujiena, bent

kaip savotiška egzotika.

Paskutinis knygos skyrius — „Pieva“. Vaičiulaitis čionai atsako lig šiol naudoto labiau klasišinio eilavimo, per daug nesu-ka galvos dėl rimo, rašo pratisomis eilutėmis, kurios skamba lyg tolimų dainų ar šermeninių giesmių aidas Suvalkijos lygumose. Tai kone jau donelaičiai krikščionikos ir dar lietuviškai pagoniškos realybės klotai, per kuriuos graužiasi nebesugauinama mirties paslaptis. Vienur, kaip eilėrašty „Pieva“, likimas sutinkamas su ramiu, kone laimingu galvos nulenkimu, kitur tačiau, kaip eilėraštyje „Karaliaus Mindaugo paskutinis monologas“, sukuriamas šekspieriškas „būti ar nebūti“ žmogaus ir mirties akistata. Anapilinė vėlių suolelių nuotaika, vis pasikartojanti šiame skyriuje, prasmingai knyga užsklendžia eilėraščių: „Červenėję suaudytųjų sielos stovi prieš Viešpatį Dievą“ ir „Ode žuvusiems partizanams“.

Aplamai visa ši Antano Vaičiulaičio poezijos knyga „Ir atliekė volunge“ pasižymi temų ir poetinės išraiškos įvairumu. Reiklus poezijos skaitytojas čia ras ir žaismingai saulėto paviršiaus ir apšviatų giluminių klotų. Tai ilgoji literatūrinė patirytis ir gyvenimą pažinusių širdy gimusi ir suksamba kone kaip naujiena, bent

zytės — Bindokienės patį naujausią ryžtą tokios literatūros alkį bent kiek numalšinti. Jos čia, minimas „Angelų sniegas“ jau yra gana pavykęs šios intencijos rezultatas.

Knygos tema nėra kokia nors ateities fantazija, nei stebuklingosios technikos demonstracija. Tai žemiška ir gyvenimiška dabarties fantazija, bet parašyta taip, kad skaitydamas priimi ją kone kaip tikrovę. Tai Amerikos paauglių lietuvių vasaros atostogų tikrovė, kada jų apylinkė ir tolimesnius pasaulio plotus padengia, kaip gilus sniegas neišaiškintos kilmės sporų masė, besiplečianti, bekylanti ir virstanti nebeįsipažinamų augalų arkadom. Šiurpūs nuotykių tokioj pasikeitusioj žemėj autorės labai įtikinamai sumezgami. Įnaini kreipia dėmesį ne vien į veiksmo lūžtinius kamputumus, bet ir į veikėjų charakterius, nepagarbėdama jiems gerai išstudijuotų, vietomis net gyvai humoristinių bruožų. Pasakojimo ir dialogų stilius trumpasakis, ryškus, lengvas. Knyga graži dovana ne vien jaunimui, bet ir kiekvienam, norinčiam dvasioje atsijauninti.

• SKAUTŲ AIDAS, 1980 m. gruodžio mėn. Leidykla Lietuvių skautų sąjungos pirmia. Redaguoja Alė Namikienė, 6041 S. Fairfield Ave., Chicago, IL 60629. Administruoja M. Jonikienė, 6346 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata — 5 dol., garbės prenumerata — 10 dol., garbės leidėjo prenumerata — 25 dol.

Puslapiuose: 1981 — LSS suvažiavimas; susipažįstama su prof. J. Zilevičiaus muzikologijos ar-

• 1981 METŲ KALENDORIUS. Lithuanian Calendar. Eina VII metai. Priskelimo parapijos Ekonomijos sekcijos Toronto, Kanadoj, leidinys. Tiražas — 3000 egz. Redagavo Stasys Prakas. Leidinys knygos formato, 184 psl., kur šalia įprastinės kalendorinės dalies yra daug šiaip visokių skaitinių: eilėraščių, novelių, karikatūrų, nuotraukų, juokų ir kt.

• MOSŲ ŽINIOS, 1980 m. sausio mėn. 25 d., Nr. 1. Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje biuletenis. Redaguoja Antanas Saulaitis, S. J. Administruoja Petras Kleintas, S. J. Redakcijos ir administracijos adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Atskiras egzempliorius — 25 centai. Metinė prenumerata paštu: bent 5 dol.

Šį kartą įvadinė religinė tema „Tikrai Dievas myli mus“ (Aug. Tijūnėlis). O toliau: LB Apygardo suvažiavimas, Jaunimo centro veiklos atspindžiai, Mintys ir išpūdžiai iš Šv. Rašto seminaro, Mūsų jaunimo žodis ir kt. Daug ir puikių nuotraukų.



Danutė Brazytė — Bindokienė